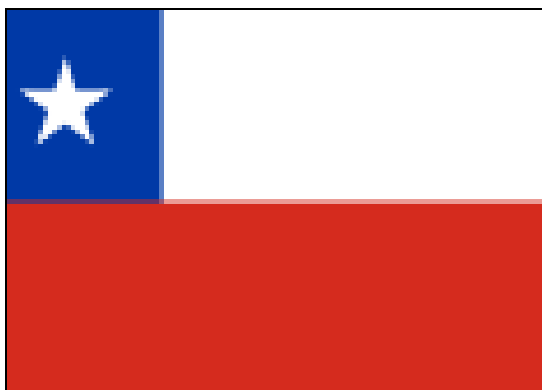

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

ČÍLSKA REPUBLIKA

Všeobecné informácie o krajine

I. Základné ekonomické informácie

a) Základná charakteristika hospodárstva

Zásadné hospodárske reformy trhovo liberálneho charakteru postupne aplikované od roku 1982 sa stali základom výrazného zvýšenia výkonnosti čilskej ekonomiky. Čile vedie vo všetkých kritériách hodnotenia hospodárskych výsledkov nielen v rámci latinskoamerického regiónu, ale má veľmi dobré postavenie aj v porovnaní s vyspelými ekonomikami (nízky stupeň korupcie, konkurenčné prostredie, stupeň liberalizácie atď.). Okrem úspešnej hospodárskej politiky prispeli v posledných rokoch k prosperite aj mimoriadne vysoké ceny hlavného vývozného produktu – medi.

Kritické roky 2008-2009 čilska ekonomika zvládla uspokojuivo vďaka anticyklickým ekonomickým opatreniam vlády a vytváraniu významných finančných rezerv na prekonávanie hospodárskych výkyvov domáceho a zahraničného charakteru. Čile je v porovnaní s inými juhoamerickými ekonomikami vysoko závislé na vývoze /Čile 32,8% podiel vývozu na tvorbe HDP, Argentína 18%, Brazília 7,5%, rok 2009/, čo je silnou, ale zároveň aj slabou stránkou hospodárskej sústavy. Orientácia na export je pre limitovaný vnútorný trh zákonitou podmienkou trvalého rastu. Podporou vývozných aktivít je najširšia sieť asociačných a obchodných dohôd zo všetkých štátov Latinskej Ameriky, medzi nimi aj Asociačná dohoda EÚ – Čile z účinnosťou od roku 2005.

V roku 2010 sa pripojilo do galérie významných zmluvných nástrojov na podporu externej hospodárskej spolupráce aj členstvo Čile v OECD, ako prvej krajiny Južnej Ameriky a druhé po Mexiku v rámci Latinskej Ameriky.

Prognóza hospodárskeho vývoja je kladná. Čile, spolu s Brazíliou, Peru a Panamou, zaznamená v roku 2011 najvyšší hospodársky rast v rámci Latinskej Ameriky a pravdepodobne najvyšší z členských krajín OECD. Podľa prepočtov MMF a CEPAL sa očakáva zvýšenie národnej hospodárskej produkcie od 5 do 6 %.

Makroekonomické ukazovatele	2007	2008	2009	2010	2011*
HDP mld. USD	164,0	169,0	166,0	199,2	212,1
HDP na obyvateľa	9 881	10 123	9 904	11 587	12 404
Vývoj HDP v %	5,1	3,2	-1,6	5,1	6,5
Inflácia v %	7,8	7,1	-1,8	3,0	3,1
Nezamestnanosť %	8,9	9,7	10,8	7,9	7,2
Export mld. USD	67,6	66,5	53,0	69,6	-
Import mld. USD	44,0	57,6	39,7	53,0	-
Rozpočtová bilancia % HDP	8,7	5,7	- 5,0	5,6	5,1
Devízové rezervy mld. USD	16,9	23,2	25,3	27,8	-
Zahraničný dlh mld. USD	55,2	64,8	74,0	67,5	-

Zdroj: Centrálna banka Čile a Národný štatistický úrad (INE)

* Predpoklad MMF

- Pozícia krajiny v rámci globálnej konkurencieschopnosti a porovnanie s inými krajinami regiónu Južnej Ameriky a Slovenskom.

	2010/2011	2009/2010
Čile	30	30
Argentína	87	85
Bolívia	101	120
Paraguaj	120	124
Peru	73	72
Uruguaj	64	65
Slovensko	60	47

Zdroj: World Economic Forum

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

- Priemyslová výroba predstavovala v roku 2010 zhruba 23 % podiel HDP, predovšetkým výroba celulózy a papiera, strojárstvo, potraviny, nápoje. Podrobne na www.sofofa.cl.
- Stavebná výroba dosiahla 7,5 % podiel s predpokladanou konjunktúrou prameniitou s obnovou krajiny po ničivom zemetrasení v roku 2010. Viac informácií na www.cchc.cl.
- Poľnohospodárstvo spolu s rybolovom a lesným hospodárstvom predstavujú 5 % HDP. Čile je sebestačné v potravinovej výrobe a je významným vývozcom lososov s pozíciou na 2.mieste na svete. Podrobne na www.sna.cl.
- Najrýchlejšie rastúca časť ekonomiky sú služby. Rastúci podiel na tvorbe HDP pokračuje a presahuje už 45%.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Vystúpenie svojho času z tzv. Andského paktu, nepožiadanie o vstup do MERCOSUR a ďalšie opatrenia s rozhodným orientovaním sa na nadregionálne partnerstvá, vyniesli Čile za posledných 21 rokov od návratu k demokracii na vysoký stupeň medzinárodnej integrácie. Čile je po Brazílii druhou „povinnou“ zastávkou významných politických predstaviteľov prichádzajúcich do oblasti.

- Členstvo v medzinárodných politických a hospodárskych organizáciách : OSN, MERCOSUR, APEC, OAS, WTO, UNASUR, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, WHO a ďalšie.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

- Podpora podnikania. Založená je na finančných úverových linkách, výberovej regionálnej podpore, rozdelenia podľa veľkosti podnikateľských subjektov - sú upravené širokou paletou ponúkaných investičných stimulov. Bližšie podmienky možno nájsť podľa konkrétneho projektu na stránkach štátnej agentúry na podporu výroby CORFO (Corporación de Fomento de la Producción) - www.corfo.cl.
- Základné podmienky pre založenie podnikateľského subjektu. Jednotná evidencia na daňovom úrade Servicio de Impuestos Internos (SII) a získanie

jednotného daňového registra (RUT). Registrácia sídla. Prehlásenie začiatku aktivít, ktoré oprávňuje k vydávaniu vlastnej dokumentácie, ako faktúry, výdajky a podobne.

- Špecifické podmienky. V prípade účastinných spoločností (Sociedad Anónima – S.A.) povinnosť registrácie zakladajúcej listiny v Zbierke zákonov (Diario Oficial) V prípade spoločností s ručením obmedzeným (Sociedad de Responsabilidad Ltda.) povinnosť evidencie notárskeho zápisu v Obchodnom registri (Registro de Comercio). Bližšie informácie o ďalších výhodách poskytovaných zahraničným investorom sa nachádzajú na stránkach www.prochile.cl, alebo www.sii.cl

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

- 1.3. 2005 nadobudla platnosť Dohoda o politickej a hospodárskej asociácii medzi EÚ a Čile. Tento dokument spoločne s procesom rozšírenia EÚ v máji 2004 vytvoril vhodný rámec pre podporu bilaterálnych vzťahov medzi SR a Čile. Došlo k liberalizácii vzájomnej obchodnej výmeny a všeobecne k zlepšeniu prostredia hospodárskej spolupráce. Dostupnosť finančných úverov, vyspelosť miestneho podnikateľského prostredia, vnútorná bezpečnosť krajiny, komplexne vytvárajú zaujímavé podmienky pre zahraničný obchod. Hlavnými odvetvami, do ktorých je vhodné nasmerovať aktivity slovenských výrobcov je energetika, banský priemysel, služby.

c) Verejné obstarávanie

- Verejné obstarávanie. Je legislatívne upravené jednotne pre domácich a zahraničných záujemcov. Realizuje sa cez register oprávnených uchádzačov, pozostávajúci s registračných údajov spoločností, referenčných listov a nutnosti existencii sídla v krajine. Veľký rozmach verejného obstarávania bol zaznamenaný v procese udeľovania koncesií na výstavbu a prevádzku cestnej siete, letísk a podnikania v oblasti zdravotného a dôchodkového poistenia.

d) Zmluvná základňa

- Asociačná dohoda medzi EÚ a Čile, pokrývajúca všetky aspekty politickej, hospodárskej a kultúrnej spolupráce platná od roku 2005.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

- Čile patrí medzi vyhľadávané destinácie zahraničných investorov v celom regióne Latinskej Ameriky. Zahraničné investície spolu s razantnou politikou podpory zahraničného obchodu, sú jedným zo základných pilierov ekonomického modelu krajiny. Pre efektívne uplatnenie tejto politiky vytvorila vláda dlhodobu priaznivú a stabilnú politickú a legislatívnu podmienku. Základom sú rovnaké podmienky s domácim podnikateľským prostredím, voľný prístup do takmer všetkých hospodárskych sektorov s jasnými štátnymi regulačnými pravidlami.

• Najvýznamnejšími zahraničnými investormi podľa údajov za rok 2010 boli USA, Španielsko a Kanada.

Priame zahraničné investície /mil. USD/	2007	2008	2009	2010
	14 457	16 787	12 702	17 782

Zdroj : Ministerstvo financií, Čile

b) Energetická politika krajiny

• Mimoriadne dynamicky sa rozvíjajúce odvetvie národného hospodárstva v dôsledku dlhodobého a stabilného rastu národnej ekonomiky. Vláda cielavedome podporuje súkromné investície v odvetví. Tento moment vhodne využila slovenská spoločnosť SES Tlmače dodávkami kotlov pre dve tepelné elektrárne pre spoločnosti COLBUN a ENDESA.

• V Čile sú v prevádzke 4 rozvodové okruhy s celkovým inštalovaným výkonom 13.000 MW. Zhruba 38 % energie pochádza z vodných zdrojov a zostatok z tepelných elektrární. Atómové elektrárne v Čile neexistujú a nie sú predmetom bezprostredných úvah. Obnoviteľné zdroje majú do roku 2040 vyrábať 20% inštalovaného výkonu, predovšetkým malé vodné elektrárne, veterné a solárne jednotky. Zhruba 60 % výroby, prenosu a distribúcie elektrickej energie reguluje štát, čo predstavuje spotrebiteľov do 2.000 kW. U väčších odberateľov platí voľná tvorba cien. Regulačným úradom je Superintendencia pre elektrickú energiu a pohonné hmoty (viac na www.sec.cl).

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Bez podstatného významu z hľadiska možností zahraničného obchodu.

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD KRAJINY

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Čile patrí medzi otvorené a liberálne ekonomiky. Colnú problematiku rieši Národná colná služba (Servicio Nacional de Aduanas, SNA). Pri realizácii dovozu predkladá importér dovoznú deklaráciu DIN (Declaración de Ingreso) a v exportných operáciách tzv. jednotný vývozný dokument DUS (Documento Único de Salida, DUS). Pomocou internetu na webovej stránke SNA (www.aduana.cl) je možné vybaviť elektronicky colné odbavenie.

• Tovar dovážaný do Čile podlieha zaplateniu DPH - 19 % a celných poplatkov s výnimkou materiálu pre ozbrojené sily. Vzhľadom na existenciu bilaterálnych a multilaterálnych dohôd je väčšina položiek zaťažená v priemere 1%. (EÚ, štáty Latinskej Ameriky, TLC (tj. Kanada 1997, Mexiko 1999, USA 2004, a Južná Kórea 2004, EFTA, 2006 s Čínou, 2007 s Japonskom, 2008 s Austráliou a ďalšie.

• Platný vývozný režim umožňuje export tovarov bez obmedzení s výnimkou zbraní, niektorých poľnohospodárskych produktov, liečiv a vzácnych živočíšnych druhov.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Celková hodnota vývozu v roku 2010 bola 69.621 mil. USD, čo je o 29,6% viac ako

v predchádzajúcom roku. Najvýraznejší nárast zaznamenal vývoz medi 30.332 mil. USD, nárast oproti roku 2009 o 15,4%. Vysokým tempom rástol aj vývoz celulózy, drevnej hmoty a nábytku z dreva o 20,6%. V menšej miere bola uvedená tendencia v prípade vína o 12% a sušeného ovocia 9%. Pokles zaznamenali produkty ako spracované potraviny o 2% a pokles zaznamenaný v tradičnom vývoze pstruhovitých rýb o 1,3%.

Dovoz dosiahol hodnotu 53.032 mil. USD, zodpovedajúcu zvýšeniu o 37,2% oproti roku 2009. Dôvodom bol vyšší dovoz spotrebných tovarov, ropy a ropných produktov. Obchodná bilancia tak vykázala prebytok 15.122 mil. USD, s medziročným prírastkom 8,2%.

Zahraničný obchod	2007	2008	2009	2010
Export mld. USD	67.644	66.455	53.024	69.621
Import mld. USD	43.991	57.610	39.707	53.032

Zdroj: Centrálna banka Čile

Vývoz	Podiel v %	Dovoz	Podiel v %
1. Med'	43,6 %	1. Ropa	13,2
2. Chemické výrobky	5,7 %	2. Paliva a mazivá	10,4
3. Molybdén	5,1 %	3. Osobné automobily	3,9
4. Celulóza a papier	5,0 %	4. Chemikálie a liečivá	1,5
5. Lososovité ryby	3,5 %	5. Mobilné telefóny	1,3
6. Drevo a nábytok	3,2 %	6. Uhlie	1,1
7. Ovocie	3,1 %	7. Kvapalný propan-butan	0,8

Zdroj: Centrálna banka Čile

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

- Hlavné vývozné trhy v roku 2010 /mld.USD/: Čína 17,1 USA 9,3 Japonsko 7,2.
- Hlavné dovozné trhy v roku 2010 /mld.USD/: Čína 7,6 USA 6,8 Brazília 4,4

Zdroj: Centrálna banka Čile

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

Vzájomná obchodná výmena medzi SR a Čile je bezprekážková, upravovaná od 1.3.2005 Dohodou o politickej a hospodárskej asociácii medzi EÚ a Čile. Tento dokument spoločne s procesom rozšírenia EÚ v máji 2004 vytvoril vhodný rámec pre podporu bilaterálnych vzťahov medzi SR a Čile. Nosnou položkou vývozu SR do Čile boli zariadenia pre dve tepelné elektrárne ENDESA a COLBUN v lokalite Concepción.

Ukončenie výstavby prenieslo ťažisko vývozu na dopravné prostriedky. Rozdielne výsledky vykazované oficiálnymi slovenskými a čílskymi štatistikami pramenia z tradičnej sprostredkovateľskej formy vzájomného obchodu, cez tretie krajiny.

v mil. EUR	2007	2008	2009	2010	2011(7)
Vývoz SR	2,9	40,5	44,4	11,9	6,5
Dovoz SR	4,6	7,4	5,6	5,4	2,7
Obrat	7,5	47,9	50,5	17,4	14,8

Zdroj: MH SR a

- Hlavné dovozné a vývozné komodity

Tovarová štruktúra	mil. EUR	2009 podiel %	mil. EUR	2010 podiel %
Dovoz SR	5,6	100,0	5,4	100
Potraviny a živé zvieratá	3,5	63,6	3,7	68,7
Nápoje a tabak	1,0	17,9	1,1	19,5
Surové materiály	0,4	7,1	0,3	5,5
Trhové výrobky	0,4	6,7	0,1	2,3
Výrobky chemického priemyslu	0,2	3,8	0,1	1,3
Priemyslové výrobky	0,07	0,8	0,2	2,8
Vývoz SR	44,4	100,0	12,0	100
Stroje a dopravné zariadenia	43,1	96,9	9,8	82,1
Priemyslové výrobky	0,2	0,5	0,7	6,0
Trhové výrobky	1,0	2,3	0,8	6,9

Zdroj: MH SR

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

Obchodná prax je porovnateľná s európskymi zvykmi a postupmi, vzhľadom na vysoký stupeň medzinárodnej integrácie čínskej ekonomiky. Obchodné zvyklosti sú v rámci Latinskej Ameriky najviac sa približujúce európskym zvyklostiam.

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Čínsky trh je mimoriadne dynamickým, moderným a vysokonáročným. Uvedenie sa na trhu je spojené s nutnosťou trpezlivej argumentácie, dokladania referencií a serioznosti v plnení podmienok kontraktu. V tomto smere sa prejavuje nedostatočná trpezlivosť exportérov zo SR. To platí hlavne o perspektívnych trhoch ako energetika, kde sú výrazné a trvalé možnosti.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Uvedené v jednotlivých bodoch.

d) Praktické informácie

- Typ cestovného dokladu: Biometrický cestovný pas, pričom jeho platnosť by nemala končiť na nasledujúcich šiestich mesiacoch od vstupu na územie Čile.

- **Klimatické podmienky:** Na severe krajiny sa nachádzajú púšte a polopúšte, stredná časť krajiny je v miernom podnebnom pásme, pobrežie má príjemné stredomorské podnebie. V južnejších oblastiach prevláda studenšie počasie až po podnebie arktického typu na juhu Čile.
- **Colné a devízové predpisy:** Občania SR môžu cestovať a zdržiavať sa na území Čílskej republiky za účelom turistiky po dobu 90 dní bez víz. Podmienkou je biometrický cestovný pas s platnosťou najmenej 6 mesiacov. Do Čile je prísne zakázané dovážať akékoľvek potravinárske výrobky, rastliny, ovocie či zeleninu. Prihlasovacia povinnosť neexistuje. Pri pobyte dlhšom ako 90 dní je nevyhnutné zaobstarať si dlhodobé víza na veľvyslanectve Čile vo Viedni. Turista môže priviesť do krajiny bez cla predmety osobnej potreby, fotoaparát, videokameru, osobný počítač a pod. (pri príchode je povinný tieto predmety deklarovať). Bez cla možno priviesť 2 fľaše likérov a 10 krabičiek cigariet. Všetko ostatné je potrebné uviesť v colnom prehlásení a zaplatiť clo.
- **Dôležité telefónne čísla:** Polícia: 133, Záchranná služba: 131, Hasiči: 132
- **Zdravotná starostlivosť:** Pri vstupe do Čile sa nevyžaduje žiadne očkovanie. Odporúča sa poistenie pred odchodom zo SR. Úroveň zdravotníckych zariadení je rozdielna, predovšetkým mimo hlavného mesta sa prejavujú vážne nedostatky v technickom i personálnom zabezpečení. Vo všeobecnosti je zdravotnícka starostlivosť veľmi drahá.
- **Doprava:** V prípade cestovania autom sa oplatí dodržiavať rýchlostné limity – 50 km/hod. v obci a 110km/hod. mimo obce. V prípade dopravných priestupkov je polícia prísna. Na presuny po krajine sa odporúča letecká a široká sieť autobusovej dopravy.
- **Bezpečnostná situácia:** Bezpečnostné opatrenia: V porovnaní s inými krajinami Latinskej Ameriky je Čile relatívne bezpečná krajina. Je však nevyhnutné dodržiavať základné bezpečnostné pravidlá hlavne v centrách veľkých miest a vyhýbať sa nočným presunom verejnou dopravou. Prípadnú krádež nahlásiť na políciu a požadovať spísanie protokolu o krádeži.
- **Honorárny konzulát SR v Čile:** Honorárny konzul Paul NADOR
Adresa: Maria Olavarrieta 11890, Lo Barnechea, Santiago, Chile
Telef.: 00562 242 3689, 00562 955 3510,
Fax: 00562 242 5461, 00562 245 9863
Mobil: 0056 9334 5006
E-mail: nador@mi.cl

Informačné web zdroje o Čile www.prochile.cl Zahraničný obchod, vývoz/dovoz, prehľady
www.bcentral.cl Centrálna banka Čile
www.mintrab.gob.cl Ministerstvo práce a sociálnych vecí
www.minrel.gov.cl Ministerstvo zahraničných vecí
www.economia.cl Ministerstvo financií
www.cnc.cl Národná obchodná komora
www.delchl.ec.europa.eu Delegácia Európskej únie v Čile
www.ine.cl Národný štatistický úrad
www.aduana.cl Colná správa
www.guerrero.cl Právne otázky, legislatíva, poradenstvo
www.cinver.cl Otázky investorov, zahraničný obchod
www.corfo.cl Agentúra na podporu produkcie

Vypracoval/dátum :
Pavel Šípka, 18.10.2011